# NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2023/162,

## 23. jaanuar 2023,

## mis käsitleb Euroopa Liidu missiooni Armeenias (EUMA)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 42 lõiget 4 ja artikli 43 lõiget 2,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) 6. oktoobril 2022 Prahas toimunud Euroopa poliitilise ühenduse kohtumisel kinnitasid Armeenia Vabariik ja Aserbaidžaani Vabariik oma tahet pidada kinni Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirjast ja Almatõs 21. detsembril 1991 kokku lepitud deklaratsioonist, millega kumbki riik tunnustas teise territoriaalset terviklikkust ja suveräänsust.

(2) Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“) sai kirja, milles Armeenia Vabariigi välisminister kutsus liitu lähetama Armeeniasse ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) tsiviilmissiooni.

(3) Nõukogu kiitis 19. jaanuaril 2023 heaks kriisiohjekontseptsiooni võimaliku ÜJKP tsiviilmissiooni jaoks Armeenias. Seetõttu tuleks nimetatud missioon luua.

(4) Poliitika- ja julgeolekukomitee peaks nõukogu ning kõrge esindaja vastutusel teostama poliitilist kontrolli ÜJKP missiooni üle Armeenias, tegelema selle strateegilise juhtimisega ning tegema asjakohaseid otsuseid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 38 kolmanda lõiguga.

(5) Tuleb pidada läbirääkimisi rahvusvaheliste kokkulepete üle, mis käsitlevad liidu juhitavate üksuste ja isikkoosseisu staatust ning kolmandate riikide osalemist missioonil, ning sõlmida need kokkulepped.

(6) Kõnealune missioon viiakse läbi olukorras, mis võib halveneda ja aluslepingu artiklis 21 sätestatud liidu välistegevuse eesmärkide saavutamist takistada,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

*Artikkel 1*

**Missioon**

1. Liit loob Euroopa Liidu ÜJKP tsiviilmissiooni Armeenias (EUMA).

2. EUMA on osa liidu kui erapooletu ja usaldusväärse osaleja panusest ohutu ja stabiilse keskkonna loomisse Armeenia konfliktipiirkondades, mis võimaldab teha elanike julgeoleku suurendamise ning Armeenia ja Aserbaidžaani suhete normaliseerimise kaudu kohapeal täiendavaid edusamme võimaliku rahulepingu sõlmimiseks.

*Artikkel 2*

**Volitused**

1. EUMA strateegiline eesmärk on aidata vähendada Armeenia konfliktipiirkondades ja piirialadel esinevate vahejuhtumite arvu ning nende piirkondade elanikkonnale avalduvat ohtu ja toetada seeläbi Armeenia ja Aserbaidžaani suhete normaliseerimist kohapeal.

2. Selleks aitab missioon suurendada Armeenia ja Aserbaidžaani omavahelist usaldust viisil, mis tagab missiooni kui erapooletu osaleja usaldusväärsuse järgmiselt:

a) jälgides kohapealset olukorda rutiinse patrullimise abil ja andes sellest olukorrast ja kõigist konfliktidega seotud vahejuhtumitest aru, et tagada põhjalik teadlikkus julgeolekuolukorrast;

b) toetades konfliktipiirkondade elanike julgeolekut, sealhulgas kogudes sihtotstarbelise patrullimise abil teavet ja andes aru olukordadest, kus konflikti otseste või kaudsete tagajärgede tõttu on ohus inimeste elu ja põhilised inimõigused;

c) tuginedes punktides a ja b osutatud tegevusele ning oma alalisele ja nähtavale kohalolekule kohapeal, aidates kaasa usalduse suurendamisele Armeenia ja Aserbaidžaani elanike vahel ning võimaluse korral nende riikide ametiasutuste vahel, et toetada rahu ja stabiilsust piirkonnas.

3. Rahvusvaheline humanitaarõigus, inimõigused ja soolise võrdõiguslikkuse põhimõte, tsiviilelanike kaitse ning naisi, rahu ja julgeolekut käsitleva ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1325 (2000), noori, rahu ja julgeolekut käsitleva ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2250 (2015) ning relvakonfliktidest mõjutatud lapsi käsitleva ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1612 (2005) kohased tegevuskavad integreeritakse täielikult missiooni strateegilisse ja operatiivsesse plaanimisse, tegevusse ja aruandlusse ning nimetatud tegevuskavu võetakse neis eelnevalt arvesse.

*Artikkel 3*

**Käsuliin ja struktuur**

1. Missioonil kui kriisiohjeoperatsioonil on ühtne käsuliin.

2. Missiooni peakorter asub Armeenias.

3. Missiooni struktuur luuakse vastavalt selle plaanimisdokumentidele.

*Artikkel 4*

**Tsiviiloperatsiooni ülem**

1. Missiooni tsiviiloperatsiooni ülemaks on tsiviilmissioonide plaanimise ja juhtimise teenistuse (CPCC) tegevdirektor. CPCC on missiooni plaanimiseks ja juhtimiseks tsiviiloperatsiooni ülema käsutuses.

2. Tsiviiloperatsiooni ülem juhib ja kontrollib missiooni strateegilisel tasandil, tehes seda poliitika- ja julgeolekukomitee poliitilise kontrolli all ja strateegilisel juhtimisel ning kõrge esindaja üldises alluvuses.

3. Tsiviiloperatsiooni ülem tagab nõukogu ning poliitika- ja julgeolekukomitee otsuste nõuetekohase ja tõhusa rakendamise operatsioonide juhtimisel ning annab sealhulgas missiooni juhile vajaduse korral strateegilisel tasandil suuniseid ning nõu ja tehnilist tuge.

4. Tsiviiloperatsiooni ülem annab nõukogule aru kõrge esindaja kaudu.

5. Kogu lähetatud isikkoosseis jääb riigisiseste õigusnormide kohaselt kas lähetajariigi riigiasutuste, liidu asjaomase institutsiooni või Euroopa välisteenistuse täielikku alluvusse. Nimetatud asutused annavad oma isikkoosseisu operatiivjuhtimise üle tsiviiloperatsiooni ülemale.

6. Tsiviiloperatsiooni ülem kannab üldist vastutust liidu hoolsuskohustuse nõuetekohase täitmise eest.

7. Tsiviiloperatsiooni ülem, Armeenias ja Aserbaidžaanis asuvate ELi delegatsioonide juhid ning Lõuna-Kaukaasiasse ja Gruusia kriisi jaoks nimetatud Euroopa Liidu eriesindaja (edaspidi „ELi eriesindaja“) konsulteerivad vajaduse korral üksteisega.

*Artikkel 5*

**Missiooni juht**

1. Missiooni juht vastutab missiooni eest ning juhib ja kontrollib missiooni toimumiskohas. Missiooni juht allub otseselt tsiviiloperatsiooni ülemale ja tegutseb vastavalt tema juhistele.

2. Missiooni juht esindab missiooni selle vastutuspiirkonnas.

3. Missiooni juht vastutab missiooni töökorralduse ja logistika eest, sealhulgas missiooni käsutusse antud vara, ressursside ja teabe eest. Missiooni juht võib delegeerida isikkoosseisu ja finantsküsimustega seotud juhtimisülesandeid missiooni isikkoosseisu liikmetele, kes on tema üldise vastutuse all.

4. Missiooni juht vastutab missiooni isikkoosseisu distsiplinaarkontrolli eest. Lähetatud isikkoosseisu suhtes rakendavad distsiplinaarmeetmeid kas lähetajariigi riigiasutused kooskõlas riigisiseste õigusnormidega, asjaomane liidu institutsioon või Euroopa välisteenistus.

5. Missiooni juht tagab missiooni nähtavuse vajalikul määral.

*Artikkel 6*

**Isikkoosseis**

1. Missioon koosneb peamiselt liikmesriikide, liidu institutsioonide või Euroopa välisteenistuse lähetatud isikkoosseisust. Iga liikmesriik, liidu iga institutsioon või Euroopa välisteenistus katab oma isikkoosseisu lähetamisega seotud kulud, sealhulgas reisikulud lähetuse asukohta ja tagasi, töötasud, tervisekindlustuse ja hüvitised, välja arvatud päevaraha.

2. Kõikide isikkoosseisu liikme lähetusega seotud nõuete lahendamise eest, mille on esitanud lähetatud isikkoosseisu liige või mis käivad tema kohta, ja selle isiku suhtes meetmete võtmise eest vastutab vastavalt kas asjaomane liikmesriik, liidu institutsioon või Euroopa välisteenistus.

3. Kui liikmesriikide lähetatud personal ei suuda tagada nõutavate ülesannete täitmist, võib missioon lepingulisel alusel tööle võtta rahvusvahelisi ja kohalikke isikkoosseisu liikmeid. Erandkorras võib põhjendatud juhtudel, kui liikmesriikides ei ole kvalifitseeritud kandidaate, võtta vajaduse korral lepingulisel alusel tööle osalevate kolmandate riikide kodanikke.

4. Rahvusvahelise ja kohaliku isikkoosseisu töötingimused ning õigused ja kohustused sätestatakse missiooni ja asjaomase isikkoosseisu liikme vahel sõlmitavates lepingutes.

*Artikkel 7*

**Missiooni ja selle isikkoosseisu staatus**

Missiooni ja selle isikkoosseisu staatus, sealhulgas asjakohasel juhul privileegid, immuniteedid ja lisatagatised, mis on vajalikud missiooni läbiviimiseks ja tõrgeteta toimimiseks, lepitakse kokku ELi lepingu artikli 37 alusel ning Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 218 sätestatud korras.

*Artikkel 8*

**Poliitiline kontroll ja strateegiline juhtimine**

1. Poliitika- ja julgeolekukomitee teostab missiooni poliitilist kontrolli ja strateegilist juhtimist nõukogu ja kõrge esindaja vastutusel. Nõukogu volitab poliitika- ja julgeolekukomiteed tegema selleks asjakohaseid otsuseid kooskõlas ELi lepingu artikli 38 kolmanda lõiguga. Kõnealune volitus sisaldab õigust nimetada kõrge esindaja ettepanekul ametisse missiooni juht ning muuta tegevusplaani. Missiooni eesmärkide ja lõpetamise osas jääb otsustusõigus nõukogule. Poliitika- ja julgeolekukomitee otsus missiooni juhi nimetamise kohta avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

2. Poliitika- ja julgeolekukomitee annab nõukogule korrapäraselt aru.

3. Poliitika- ja julgeolekukomitee saab tsiviiloperatsiooni ülemalt ja missiooni juhilt aruandeid nende vastutusalas olevate küsimuste kohta korrapäraselt ja vastavalt vajadusele.

*Artikkel 9*

**Kolmandate riikide osalemine**

1. Ilma et see piiraks liidu sõltumatust otsuste tegemisel ja tema ühtset institutsioonilist raamistikku, võib kolmandaid riike kutsuda üles panustama missiooni tingimusel, et nad katavad oma isikkoosseisu lähetamise kulud, sealhulgas töötasud, täieulatusliku riskikindlustuse, päevarahad ning sõidukulud Armeeniasse ja tagasi, ning annavad vastavalt vajadusele oma panuse missiooni jooksvate kulude katteks.

2. Missiooni toetavatel kolmandatel riikidel on missiooni igapäevase juhtimise seisukohast samad õigused ja kohustused kui liikmesriikidel.

3. Nõukogu volitab poliitika- ja julgeolekukomiteed tegema asjakohaseid otsuseid pakutava toetuse vastuvõtmise kohta ning moodustama panustajate komitee.

4. Kolmandate riikide osalemist käsitlev üksikasjalik kord kehtestatakse lepingutega, mis sõlmitakse vastavalt ELi lepingu artiklile 37, ning vajaduse korral täiendavate tehniliste kokkulepetega. Kui liit ja kolmas riik sõlmivad või on sõlminud lepingu, millega luuakse raamistik asjaomase kolmanda riigi osalemiseks liidu kriisiohjeoperatsioonides, kohaldatakse missiooni raames kõnealuse lepingu sätteid.

*Artikkel 10*

**Julgeolek**

1. Tsiviiloperatsiooni ülem juhendab missiooni juhti julgeolekumeetmete plaanimisel ning tagab nende nõuetekohase ja tõhusa rakendamise missiooni poolt kooskõlas artikliga 4.

2. Missiooni juht vastutab missiooni julgeoleku ning missiooni suhtes kohaldatavate minimaalsete julgeolekunõuete täitmise tagamise eest kooskõlas liidu poliitikaga, mis käsitleb ELi lepingu V jaotise ja seda toetavate õigusaktide alusel väljapoole liitu operatiivülesannete täitmisele lähetatud isikkoosseisu julgeolekut.

3. Missiooni juhti abistab missiooni julgeolekuametnik, kes annab aru missiooni juhile ja hoiab tihedat ametialast kontakti ka Euroopa välisteenistusega.

4. Missiooni isikkoosseisu liikmed läbivad enne teenistuskohustuste täitmisele asumist kohustusliku julgeolekukoolituse kooskõlas tegevusplaaniga. Samuti saab isikkoosseis kohapeal korrapäraselt missiooni julgeolekuametniku korraldatud täienduskoolitusi.

5. Missiooni juht tagab ELi salastatud teabe kaitse vastavalt nõukogu otsusele 2013/488/EL ([1]).

*Artikkel 11*

**Valveteenistus**

Missiooni jaoks aktiveeritakse valveteenistus.

*Artikkel 12*

**Õiguslik korraldus**

Missioonil on käesoleva otsuse rakendamiseks vastavalt vajadusele õigus hankida teenuseid ja kaupu, sõlmida lepinguid ja halduskokkuleppeid, värvata töötajaid, omada arvelduskontosid, omandada ja võõrandada vara, ennast kohustustest vabastada ning olla kohtus menetlusosaliseks.

*Artikkel 13*

**Rahastamiskord**

1. Missiooni tegevusega seonduvate kulutuste katmiseks ette nähtud lähtesumma neljaks kuuks pärast käesoleva otsuse jõustumise kuupäeva on 8 103 590,82 eurot. Järgnevateks ajavahemikeks määratavad lähtesummad otsustab nõukogu.

2. Kõiki kulutusi hallatakse vastavalt liidu üldeelarve suhtes kohaldatavatele menetlustele ja reeglitele. Missiooni korraldatavates hankemenetlustes võivad piiranguteta osaleda kõik füüsilised ja juriidilised isikud. Lisaks ei kohaldata missiooni poolt ostetavate kaupade suhtes päritolureegleid. Missioon võib komisjoni nõusolekul sõlmida liikmesriikidega, vastuvõtjariigiga, osalevate kolmandate riikidega ja teiste rahvusvaheliste osalejatega tehnilisi kokkuleppeid, mis puudutavad varustuse, teenuste ja ruumide pakkumist missioonile.

3. Missioon vastutab oma eelarve täitmise eest. Sel eesmärgil allkirjastab missioon komisjoniga lepingu. Rahastamisel võetakse arvesse artiklites 3, 4 ja 5 sätestatud käsuliini ning missiooni tegevusega seotud vajadusi.

4. Missioon annab komisjonile täielikult aru nende kokkuleppe raames tehtud finantstoimingutest ja tegutseb komisjoni järelevalve all.

5. Missiooniga seotud kulud on rahastamiskõlblikud alates käesoleva otsuse vastuvõtmise kuupäevast.

*Artikkel 14*

**Usalduse suurendamise rahastu**

1. Missioonil on usalduse suurendamise rahastu oma artikli 2 lõike 2 punktis c sätestatud ülesandeid toetavate projektide kindlaksmääramiseks ja elluviimiseks.

2. Projektiüksus toetab vajaduse korral missiooniga seotud valdkondades ja selle eesmärkide toetamiseks liikmesriikide ja kolmandate riikide poolt nende vastutusel elluviidavaid projekte ja annab nendega seoses nõu.

([1]) Nõukogu 23. septembri 2013. aasta otsus 2013/488/EL ELi salastatud teabe kaitseks vajalike julgeolekueeskirjade kohta (ELT L 274, 15.10.2013, lk 1).

3. Missioon on volitatud kasutama liikmesriikide või kolmandate riikide rahalist toetust, et viia ellu projekte, mille puhul on kindlaks tehtud, et need täiendavad järjekindlal moel missiooni teisi tegevusi, juhul kui projekt:

a) on ette nähtud käesoleva otsusega seotud finantsaruandes või

b) lisatakse missiooni juhi taotlusel volituste kestuse ajal muudatusena nimetatud finantsselgitusse.

4. Missioon sõlmib kõnealuste riikidega kokkuleppe, millega hõlmatakse eelkõige erikorda seoses kolmandate poolte esitatud kaebuste lahendamisega, mis käsitlevad kahju, mida missioon on põhjustanud oma tegevuse või tegevusetusega kõnealustelt riikidelt saadud vahendite kasutamisel. Ühelgi juhul ei või panustavad riigid pidada liitu või kõrget esindajat vastutavaks missiooni tegevuse või tegevusetuse eest nimetatud riikide vahendite kasutamisel.

5. Projektiüksusele kolmandate riikide poolt antava rahalise toetuse vastuvõtmise kiidab heaks poliitika- ja julgeolekukomitee.

*Artikkel 15*

**Liidu reageerimise sidusus ja koordineerimine**

1. Kõrge esindaja tagab käesoleva otsuse rakendamise sidususe kogu liidu välistegevusega, sealhulgas liidu abiprogrammidega.

2. Ilma et see piiraks käsuliini kohaldamist, tegutseb missiooni juht tihedas koostöös liidu delegatsiooniga Armeenias ja ELi eriesindajaga, et tagada liidu tegevuse sidusus Armeenias; eelkõige saab missiooni juht Armeenias asuva liidu delegatsiooni juhilt poliitilisi suuniseid Armeenia ametiasutustega suhtlemise kohta ning ELi eriesindajalt Armeenia ja Aserbaidžaani suhete kohta.

3. Lisaks teavitab missiooni juht Aserbaidžaani delegatsiooni juhti missiooni tegevusest ning konsulteerib temaga Aserbaidžaani jaoks olulistes küsimustes, ilma et see piiraks käsuliini kohaldamist.

4. Missiooni juht kooskõlastab vajaduse korral oma tegevuse teiste rahvusvaheliste osalejatega.

*Artikkel 16*

**Teabe avaldamine**

1. Kõrgel esindajal on volitus avaldada kooskõlas otsusega 2013/488/EL käesoleva otsusega ühinenud kolmandatele riikidele asjakohasel juhul ja vastavalt missiooni vajadustele missiooni läbiviimisel tekkinud ELi salastatud teavet kuni tasemeni „CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL“.

2. Konkreetse ja vahetu tegevusega seotud operatiivse vajaduse puhul on kõrgel esindajal samuti volitus avaldada kooskõlas otsusega 2013/488/EL vastuvõtvale riigile missiooni jaoks koostatud ELi salastatud teavet kuni tasemeni „RESTREINT UE/EU RESTRICTED“. Selle jaoks sõlmitakse asjakohased kokkulepped kõrge esindaja ning vastuvõtva riigi pädevate asutuste vahel.

3. Kõrgel esindajal on volitus avaldada käesoleva otsusega ühinenud kolmandatele riikidele ELi salastamata dokumente, mis on seotud missiooni käsitlevate nõukogu aruteludega ja mille suhtes kehtib vastavalt nõukogu kodukorra artikli 6 lõikele 1 ametisaladuse hoidmise kohustus ([2]).

([2]) Nõukogu 1. detsembri 2009. aasta otsus 2009/937/EL, millega võetakse vastu nõukogu kodukord (ELT L 325, 11.12.2009, lk 35).

4. Kõrge esindaja võib kooskõlas otsuse 2013/488/EL VI lisa VII jaoga delegeerida lõigetes 1–3 osutatud volitused, samuti õiguse sõlmida lõikes 2 osutatud kokkuleppeid oma alluvuses olevatele isikutele, tsiviiloperatsiooni ülemale ja missiooni juhile.

*Artikkel 17*

**Missiooni käivitamine**

1. Missioon käivitatakse nõukogu otsusega missiooni tsiviiloperatsiooni ülema soovitatud kuupäeval, kui missioon on saavutanud esmase operatsioonivõime.

2. Missiooni tuumikrühm teeb vajalikud ettevalmistused, et missioon saaks saavutada oma esmase operatsioonivõime.

*Artikkel 18*

**Jõustumine ja kehtivusaeg**

1. Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

2. Seda kohaldatakse kahe aasta jooksul alates missiooni käivitamise algusest.

3. Poliitika- ja julgeolekukomitee viib üks aasta pärast missiooni käivitamist läbi missiooni ja selle volituste strateegilise hindamise. Missiooni strateegiline läbivaatamine viiakse läbi aegsasti enne käesoleva otsuse kehtivuse lõppemist.

Brüssel, 23. jaanuar 2023

*Nõukogu nimel*
*eesistuja*
J. BORRELL FONTELLES